Biblia Sacra Laurenziana

Codex Amiatinus

VIIe - VIIIe siècles

Biblioteca Medicea Laurenziana
Florence

Mise en pages et en images
Jean-Luc Monneret
2023

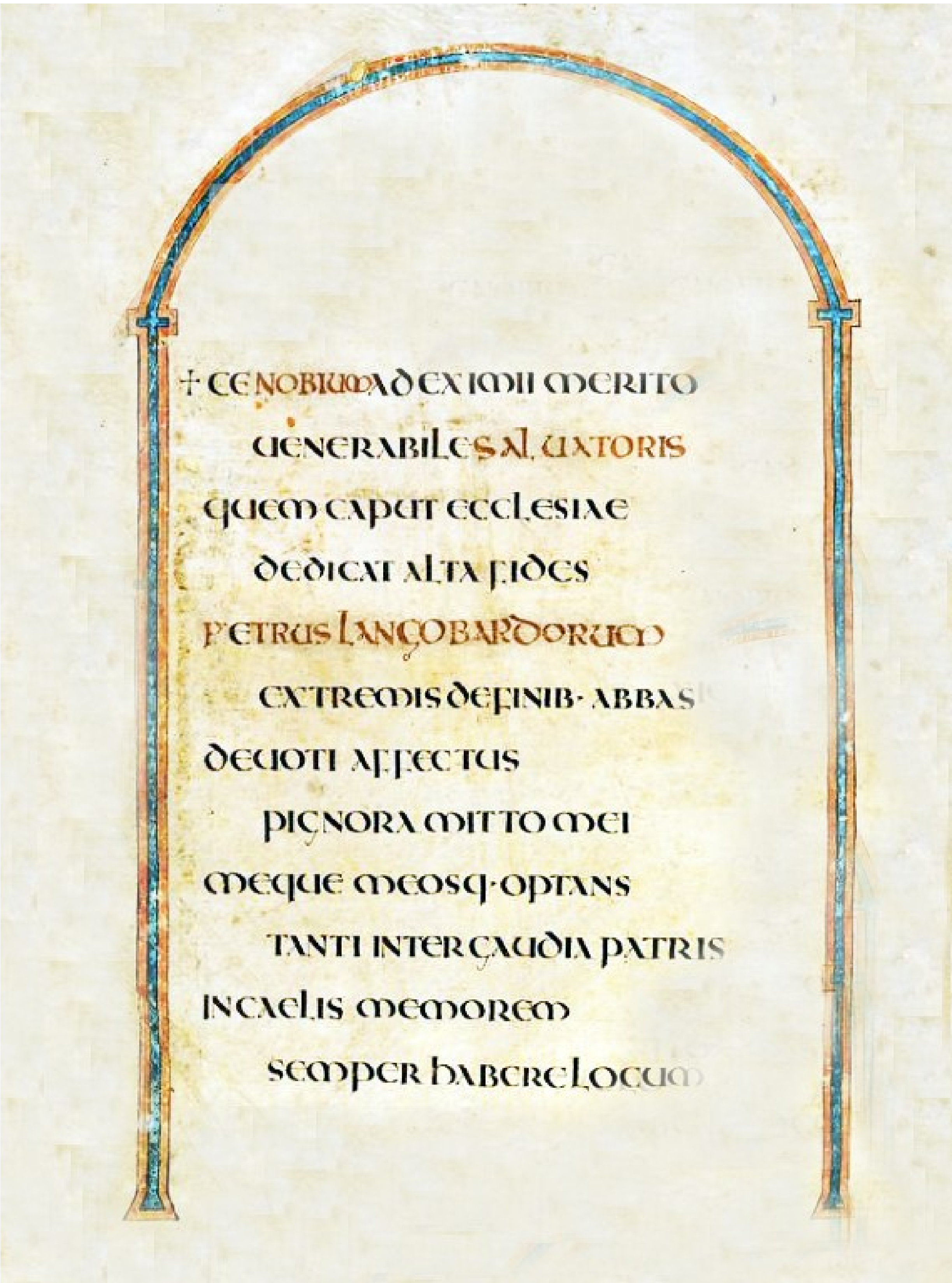
+ CENOBIUMADEXIMII MERITO
UENERABILE SALUATORIS
QUEM CAPUT ECCLESIAE
DEDICAT ALTA FIDES
PETRUS LANGOBARDORUM
EXTREMIS DEFINIB· ABBAS
DEUOTI AFFECTUS
PIGNORA MITTO MEI
MEQUE MEOSQ· OPTANS
TANTI INTER GAUDIA PATRIS
IN CAELIS MEMOREM
SEMPER HABERE LOCUM

Folio 1v – Dédicace de l'ouvrage où a été changé le nom de l'auteur.
'Ceolfrith des Anglais' a été replacé par 'Pierre des Lombards' (5e ligne)

La Biblia Sacra de Florence est un énorme et ancien manuscrit de plus de 1000 folios de très grande dimension (500 x 335 mm). Il pèse une cinquantaine de kilogs et a nécessité la création spéciale d'un élevage de 2000 têtes de bétail.

C'est le plus ancien manuscrit complet de la vulgate latine de Saint Jérôme. Il est considéré comme l'un des plus importants au monde.

Cette Bible, ainsi que deux autres, ont été copiées sur le Codex Grandior de Cassiodore du VIe siècle, sans doute au tout début du VIIIe siècle, à la demande du moine bénédictin Ceolfrith. De ces quatre ouvrages, il est le seul qui ait survécu.

Bien que présentant des influences byzantines, ce manuscrit a été composé dans le scriptorium des abbayes jumelles de Wearmouth et Jarrow, dans la Northumbrie britannique, du temps et dans le fief de Bède le Vénérable, qui a peut-être participé à l'entreprise.

ASER N XLI D
DAN
BENIAMIN N XXXV CCCC
EFRAIM N XL D
MANASSE N XXXII CC
ARCTOS
FILII MERARI VI CC
DYSIS
FILII GERSON VII D
ARCA TEST
SCA SCORUM
ALTAR THY
CAND
MENSA
FILII CATH VIII DC
MESEMBRIA
GAD N XLV DCL
RUBEN

Folios 2v-3r - –

Le Temple de Jérusalem et le Saint des Saints

PROLOGUS

SI DIUINO UT DIGNUM
EST AMORE FLAMMATI
AD UERAM CUPIMUS
SAPIENTIAM PERUENIRE
ET IN HAC UITA FRAGILI
AETERNI SAECULI DESI
DERAMUS IMAGINEM
CONTUERI PATREM
LUMINUM DEPRECEMUR
UT NOBIS COR MUNDUM
TRIBUAT ACTIONEM
BONAE UOLUNTATIS IN
PERTIAT PERSEUERA
TIAM SUA UIRTUTE
CONCEDAT UT SCRIP
TURARUM DIUINARUM
PALATIA IPSIUS MISERI
CORDIA LARGIENTE POS
SIMUS FIDELITER
INTROIRE NE NOBIS
DICATUR QUARE TU
ENARRAS IUSTITIAS
MEAS ET ADSUMIS TESTA
MENTUM MEUM PER
OS TUUM SED IN UICE
ILLUD POTIUS AUDIAMUS
UENITE AD ME OMNES
QUI LABORATIS ET ONERA
TI ESTIS ET EGO UOS
REFICIAM MAGNUM
MUNUS INAESTIMABILE
BENEFICIUM AUDIRE
HOMINEM SECRETA DI
ET QUEMADMODUM
AD IPSUM UENIATUR
INSTITUI FESTINE
MUS ITAQUE FRATRES
AD ANIMARUM FONTE
UIUUM SALUTARIA REME
DIA UISSIONUM QUIS
QUIS ENIM IN TERRIS SCRIP
TURIS TALIBUS OCCUPA
TUR PAENE CAELESTIS
IAM REGNI SUAUITATE
PERFRUITUR
NEC UOS MOUEAT QUOD
PATER AUGUSTINUS IN
SEPTUAGINTA UNUM LIBROS
TESTAMENTUM UETUS
NOUUMQUE DIUISIT
DOCTISSIMUS AUTEM
HIERONYMUS IDEM UE
TUS NOUUMQUE TESTA
MENTUM XLVIIII SECTIO
NIBUS COMPREHENDIT
IN HOC AUTEM CORPO
RE UTRUMQUE TESTA
MENTUM SEPTUAGE
NARIO NUMERO PROBA
TUR IMPLETUM IN ILLA
PALMARUM QUANTITA
TE FORSITAN PRAESAGA
TUS QUAM IN MANSIONE
HELIM INUENIT POPU
LUS HEBRAEORUM
NAM LICET HAEC CALCU
LO DISPARIA UIDEANTUR
DOCTRINA TAMEN PA
TRUM AD INSTRUCTIO
NEM CAELESTIS ECCLE
SIAE CONCORDITER
UNIUERSA PERDUCUNT
AMEN

Folio 4c - Prologue

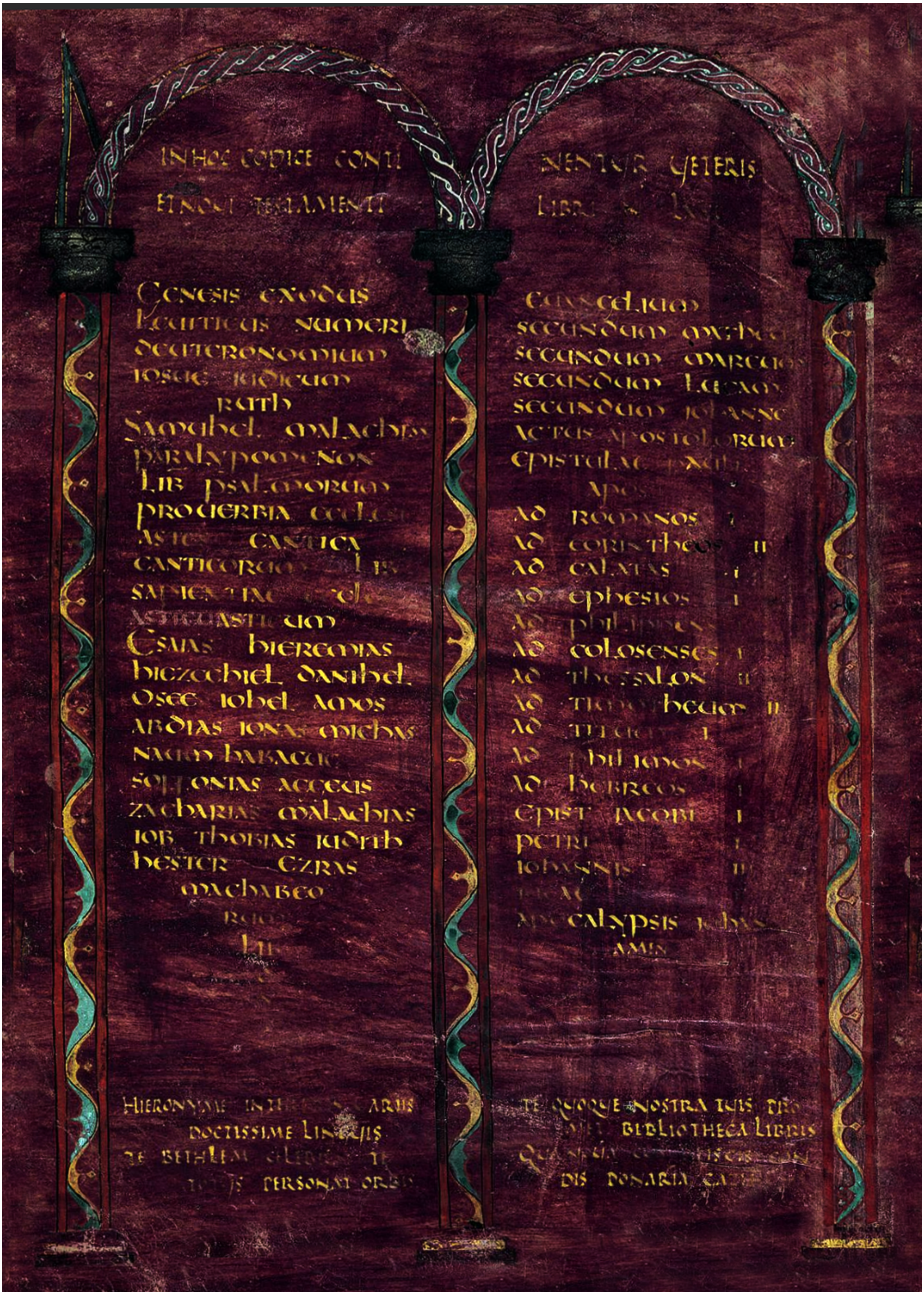

IN HOC CODICE CONTI NENTUR VETERIS

ET NOVI TESTAMENTI LIBRI [illegible]

GENESIS EXODUS
LEVITICUS NUMERI
DEUTERONOMIUM
IOSUE IUDICUM
RUTH
SAMUHEL MALACHIM
PARALYPOMENON
LIB PSALMORUM
PROVERBIA ECCLESI
ASTES CANTICA
CANTICORUM LIB
SAPIENTIAE ECCLE
SIASTICUM
ESAIAS HIEREMIAS
HIEZECHIEL DANIHEL
OSEE IOHEL AMOS
ABDIAS IONAS MICHEAS
NAUM ABACUC
SOFONIAS AGGEUS
ZACHARIAS MALACHIAS
IOB THOBIAS IUDITH
HESTER EZRAS
MACHABEO
RUM
LIB

EVANGELIUM
SECUNDUM MATHEUM
SECUNDUM MARCUM
SECUNDUM LUCAM
SECUNDUM IOHANNE
ACTUS APOSTOLORUM
EPISTULAE PAULI
APOS
AD ROMANOS I
AD CORINTHEOS II
AD GALATAS I
AD EPHESIOS I
AD PHILIPPENSES I
AD COLOSENSES I
AD THESSALON II
AD TIMOTHEUM II
AD TITUM I
AD PHILEMONEM I
AD HEBREOS I
EPIST IACOBI I
PETRI I
IOHANNIS III
IUDAE
APOCALYPSIS IOHANNIS
AMEN

HIERONYME IN[illegible] VARIIS
DOCTISSIME LINGUIS
TE BETHLEM [illegible]
[illegible] PERSONAT ORB[illegible]

TE QUOQUE NOSTRA TUIS PRO
[illegible] BIBLIOTHECA LIBRIS
QUA NOVA CUM [illegible]
DIS DONARIA [illegible]

Folio 4v

Folio 5r – Le Prophète Esdras devant une bibliothèque biblique

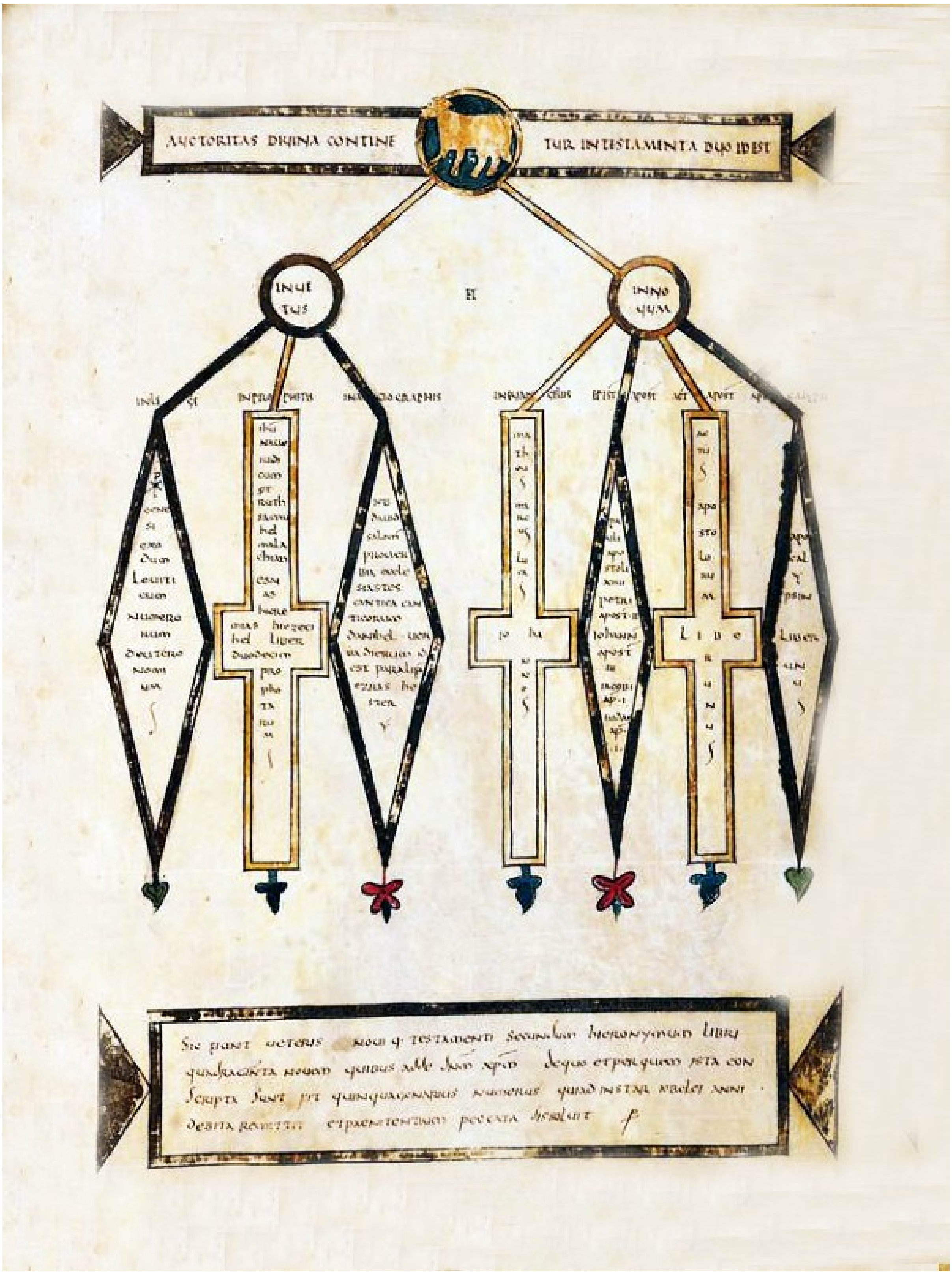

Folio 6r - –

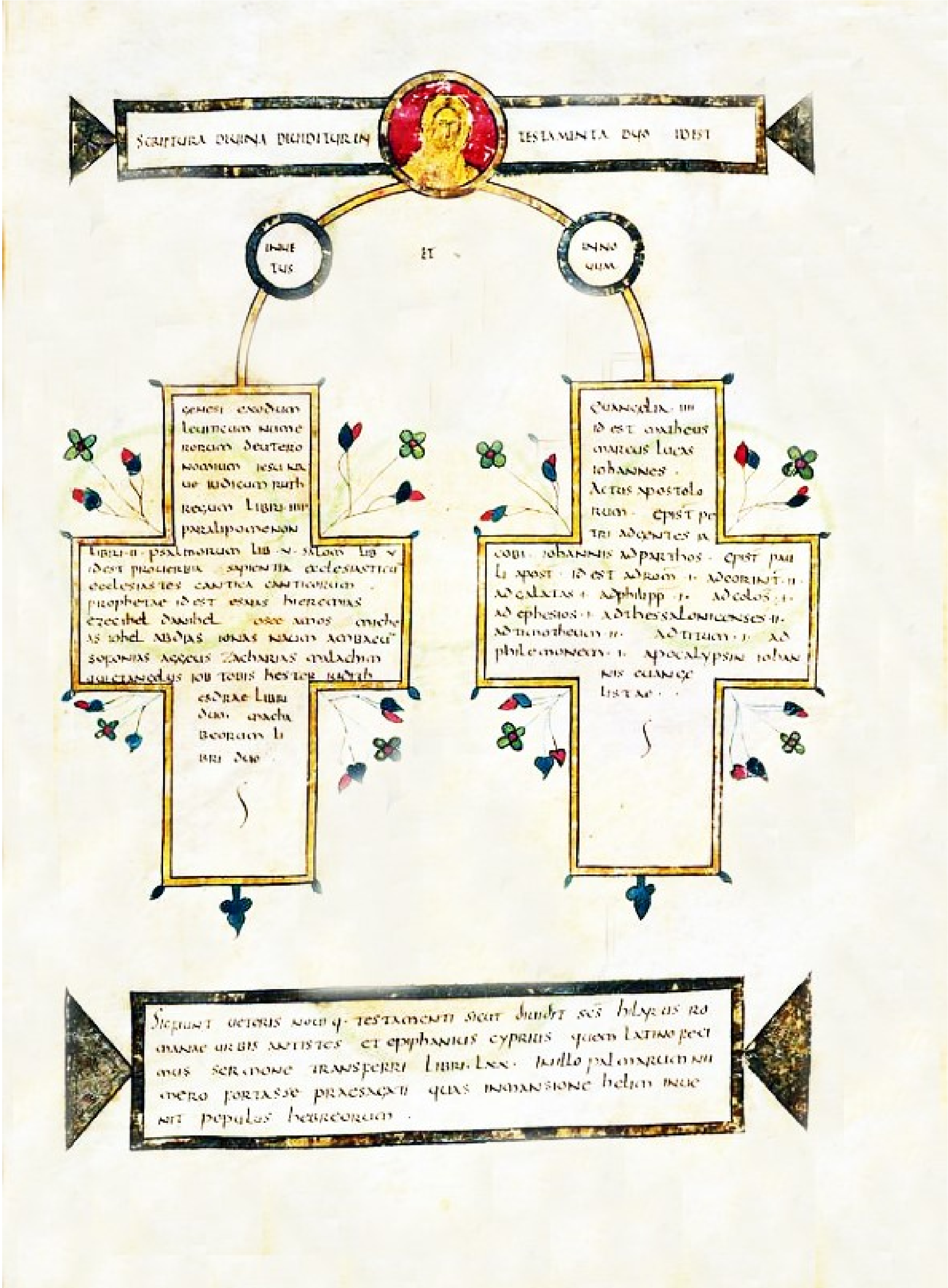

Folio 7r - –

Folio 7v – Les cinq Livres du Pentateuque

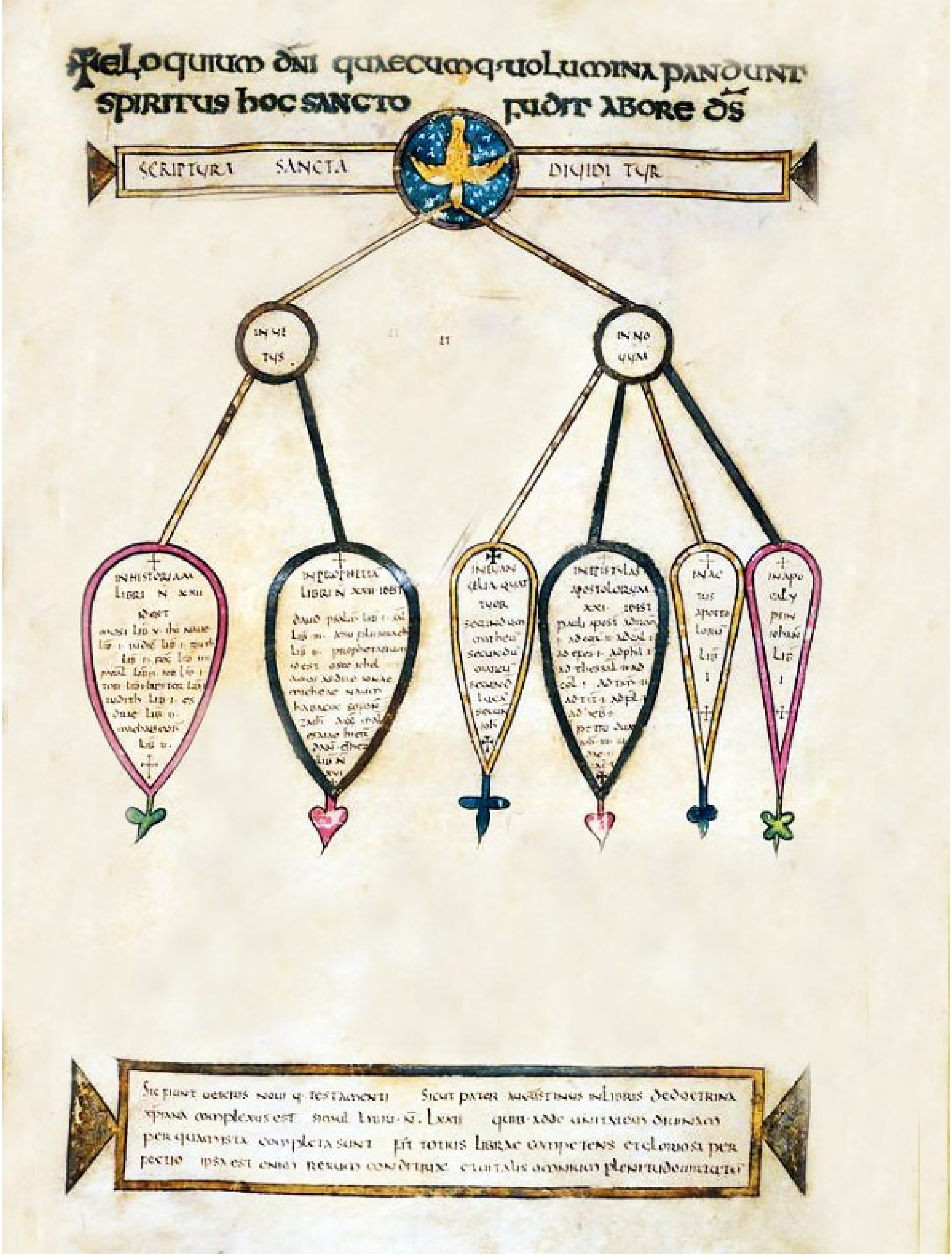

Folio 8r -

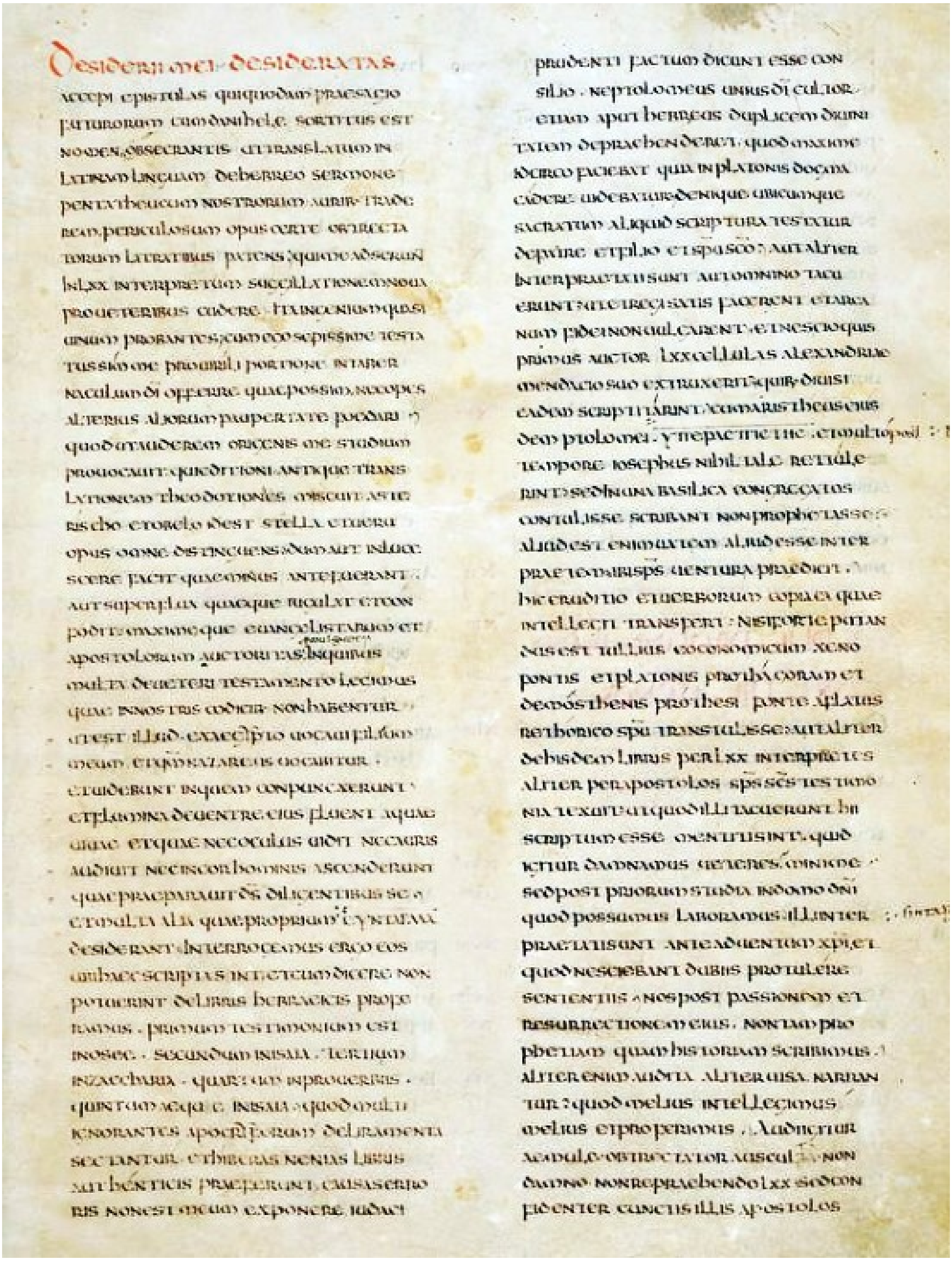
DESIDERII MEI DESIDERATAS
accepi epistulas quodam praesagio
futurorum cum danihele sortitus est
nomen obsecrantis ut translatum in
latinam linguam de hebraeo sermone
pentatheucum nostrorum auribus trade
rem periculosum opus certe obtrecta
torum latratibus patens qui me adserunt
in lxx interpretum suggillatione noua
pro ueteribus cudere ita ingenium quasi
uinum probantes cum ego saepissime testa
tus sim me pro uirili portione in taber
naculum dī offerre quae possim nec opes
alterius aliorum paupertate foedari
quod ut auderem origenis me studium
prouocauit qui editioni antiquae trans
lationem theodotionis miscuit aste
risco et obelo id est stella et ueru
opus omne distinguens dum aut inlu
scere facit quae minus ante fuerant
aut superflua quaeque iugulat et con
fodit maximeque quae euangelistarum et
apostolorum auctoritas promulgauit in quibus
multa de ueteri testamento legimus
quae in nostris codicibus non habentur
ut est illud ex aegypto uocaui filium
meum et quoniam nazareus uocabitur
et uidebunt in quem conpunxerunt
et flumina de uentre eius fluent aquae
uiuae et quae nec oculus uidit nec auris
audiuit nec in cor hominis ascenderunt
quae praeparauit dš diligentibus se et
et multa alia quae proprium syntagma
desiderant interrogemus ergo eos
ubi haec scripta sint et cum dicere non
potuerint de libris hebraicis profe
ramus primum testimonium est
in osee secundum in isaia tertium
in zaccharia quartum in prouerbiis
quintum aeque in isaia quod multi
ignorantes apocryforum deliramenta
sectantur et hibreas nenias libris
authenticis praeferunt causas erro
ris non est meum exponere iudaei
prudenti factum dicunt esse con
silio ne ptolomaeus unius dī cultor
etiam apud hebreos duplicem diui
nitatem deprachenderet quod maxime
idcirco faciebat quia in platonis dogma
cadere uidebatur denique ubicumque
sacratum aliquid scriptura testatur
de patre et filio et spu sco aut aliter
interpretati sunt aut omnino tacu
erunt ut et regi satisfacerent et arca
num fidei non uulgarent et nescio quis
primus auctor lxx cellulas alexandriae
mendacio suo extruxerit quibus diuisi
eadem scriptitarint cum aristheus eius
dem ptolomaei υπερασπιστης et multo post
tempore iosephus nihil tale rettule
rint sed in una basilica congregatos
contulisse scribant non prophetasse
aliud est enim uatem aliud esse inter
pretem ibi sps uentura praedicit
hic eruditio et uerborum copia quae
intellegit transfert nisi forte putan
dus est tullius oeconomicum xeno
fontis et platonis protagoram et
demosthenis pro ctesifonte afflatus
rhetorico spu transtulisse aut aliter
de hisdem libris per lxx interpretes
aliter per apostolos sps scs testimo
nia texuit ut quod illi tacuerant hi
scriptum esse mentiti sint quid
igitur damnamus ueteres minime
sed post priorum studia in domo dni
quod possumus laboramus illi inter
pretati sunt ante aduentum xpi et
quod nesciebant dubiis protulere
sententiis nos post passionem et
resurrectionem eius non tam pro
phetiam quam historiam scribimus
aliter enim audita aliter uisa narran
tur quod melius intellegimus
melius et proferimus audi igitur
aemule obtrectator ausculta non
damno non reprehendo lxx sed con
fidenter cunctis illis apostolos

Folio 9r -

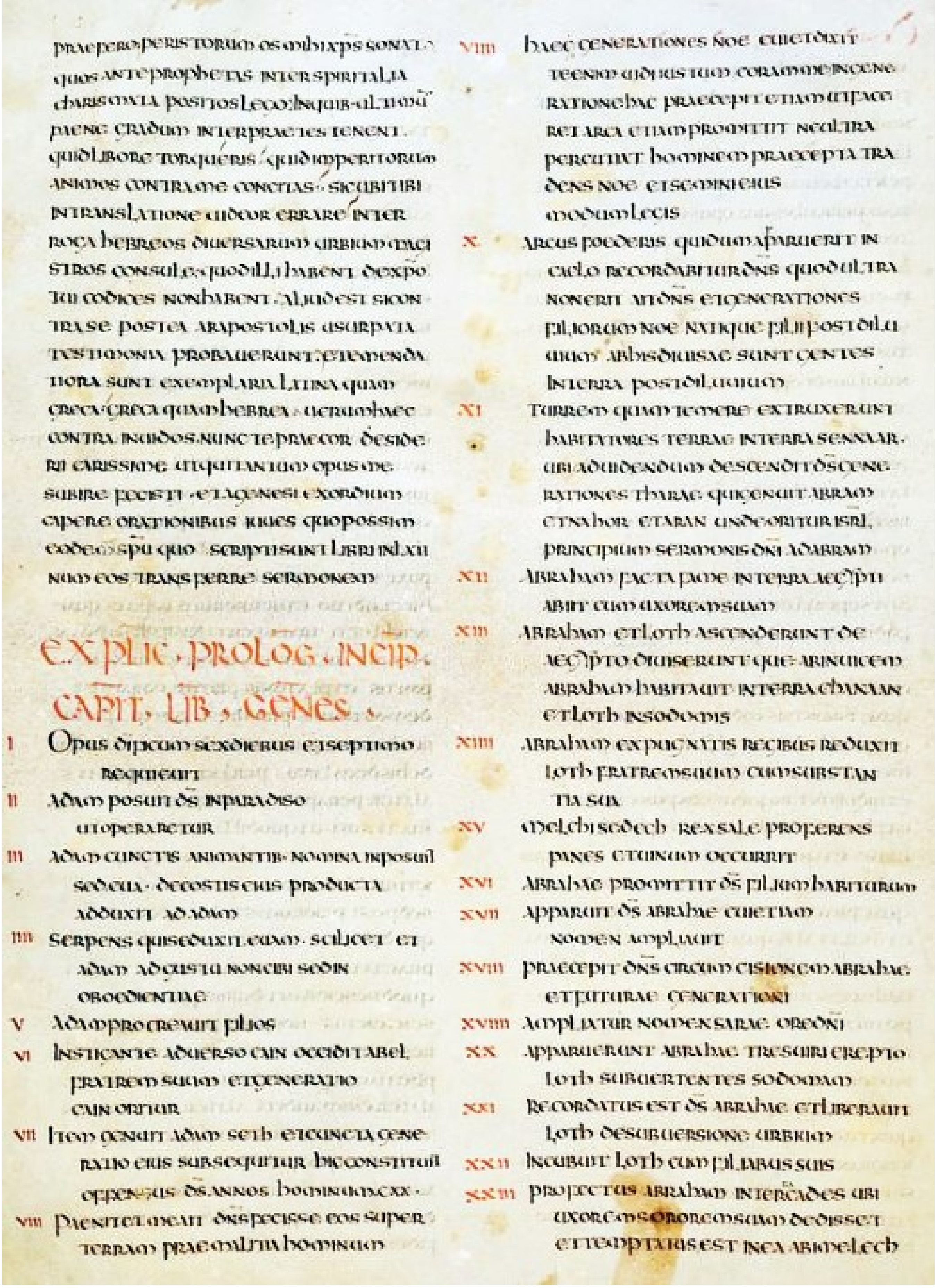
praeterea persecutorum os omnibus Christus sonat,
quos ante prophetas inter spiritalia
charismata positos lego: in quibus ultimum
paene gradum interpretes tenent.
Quid livore torqueris? Quid inperitorum
animos contra me concitas? Sicubi tibi
in translatione videor errare, inter
roga Hebraeos, diversarum urbium magi
stros consule. Quod illi habent de Chri
sto, tui codices non habent. Aliud est si con
tra se postea ab apostolis usurpata
testimonia probaverunt, et emenda
tiora sunt exemplaria Latina quam
Graeca, Graeca quam Hebraea. Verum haec
contra invidos. Nunc te precor, Deside
ri carissime, ut qui tantum opus me
subire fecisti et a Genesi exordium
capere, orationibus iuves quo possim
eodem spiritu quo scripti sunt libri in Lati
num eos transferre sermonem.

EXPLIC. PROLOG. INCIP.
CAPIT. LIB. GENES.

I Opus Dei per sex dies et septimo
requievit
II Adam posuit Deus in paradiso
ut operaretur
III Adam cunctis animantibus nomina inposuit
soporatur de costis eius producta
adduxit ad Adam
IIII Serpens qui seduxit Evam, scilicet et
Adam ad gustum ligni contra mandatum
oboedientiae
V Adam procreavit filios
VI Instigante adversario Cain occidit Abel
fratrem suum et generatio
Cain oritur
VII Item genuit Adam Seth et cuncta gene
ratio eius subsequitur, hic constituit
offensus Deus annos hominum CXX
VIII Paenitet eum Deum fecisse eos super
terram prae malitia hominum
VIIII Haec generationes Noe cui et dixit
Deus finem videris tuum coram me in gene
ratione hac; praecepit etiam ut fabri
caret arca; etiam promittit ne ultra
percutiat hominem; praecepta tra
dens Noe et sanguinem eius
mandum legis
X Arcus foederis quidam apparuerit in
caelo recordabitur Dominus quod ultra
non erit. Mandat Dominus et generationes
filiorum Noe natique filii post dilu
vium. Ab his divisae sunt gentes
in terra post diluvium
XI Turrem quam temere extruxerunt
habitatores terrae in terra Sennaar,
ubi ad videndum descendit Dominus. Gene
rationes Tharae qui genuit Abram
et Nahor et Aran, unde oritur Israhel.
Principium sermonis Domini ad Abram
XII Abraham facta fame in terra Aegypti
abiit cum uxore sua
XIII Abraham et Loth ascenderunt de
Aegypto, diviserunt que abinvicem,
Abraham habitavit in terra Chanaan
et Loth in Sodomis
XIIII Abraham expugnatis regibus reduxit
Loth fratrem suum cum substan
tia sua
XV Melchisedech rex Salem proferens
panes et vinum occurrit
XVI Abrahae promittit Deus filium habiturum
XVII Apparuit Deus Abrahae cui etiam
nomen ampliavit
XVIII Praecepit Dominus circumcisionem Abrahae
et futurae generationi
XVIIII Ampliatur nomen Sarae a Domino
XX Apparuerunt Abrahae tres viri, ereptio
Loth subvertentes Sodomam
XXI Recordatus est Deus Abrahae et liberavit
Loth de subversione urbium
XXII Incubuit Loth cum filiabus suis
XXIII Profectus Abraham in terram ubi
uxorem suam sororem suam dixisset
et temptatus est in ea Abimelech

Folio 9v – Fin du Prologue et début de la Genèse

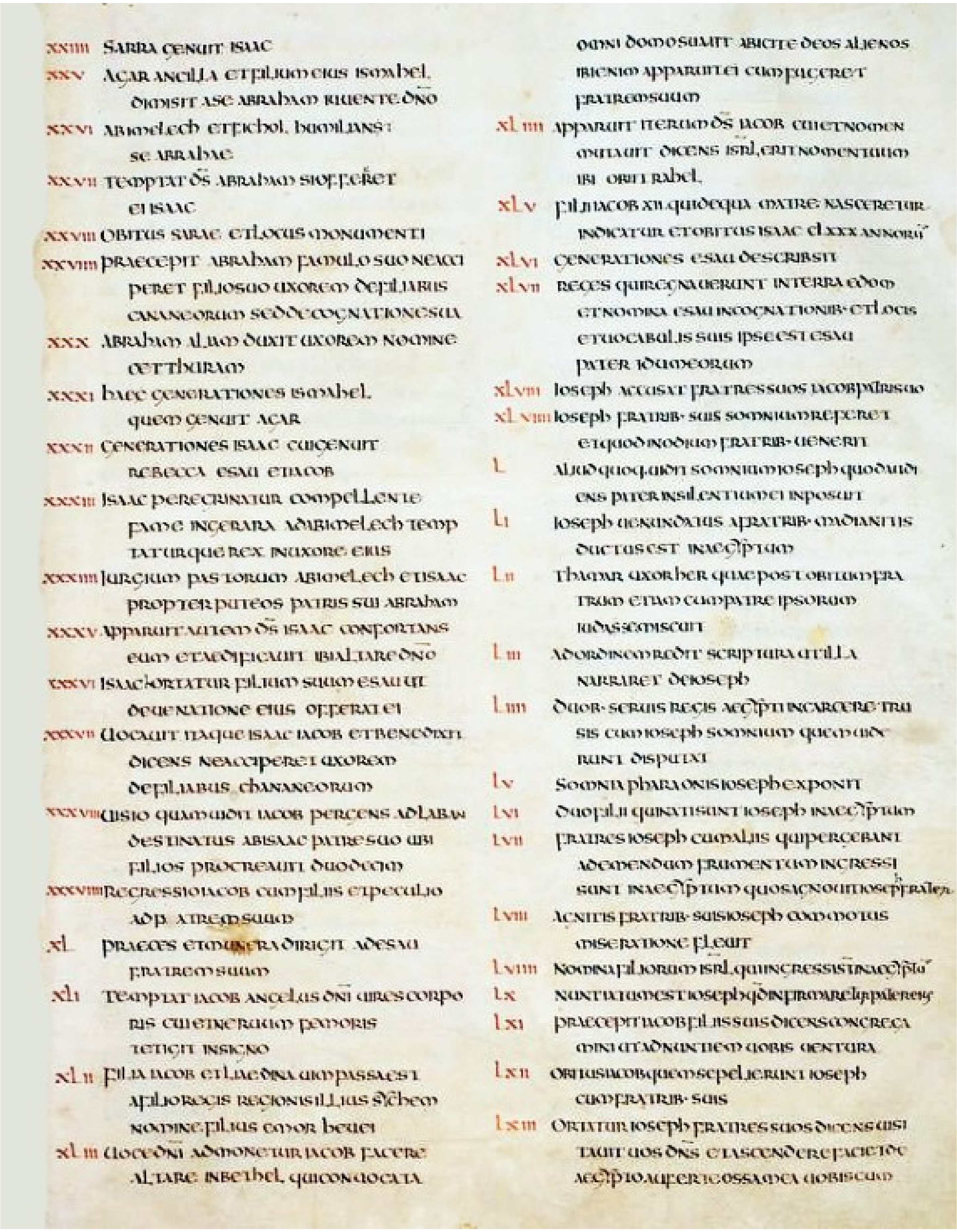
XXIIII Sarra genuit Isaac
XXV Agar ancilla et filium eius Ismahel dimisit a se Abraham iubente d(omi)no
XXVI Abimelech et Fichol humilians se Abrahae
XXVII Temptat d(eu)s Abraham sic offerret ei Isaac
XXVIII Obitus Sarae et locus monumenti
XXVIIII Praecepit Abraham famulo suo ne acciperet filio suo uxorem de filiabus Cananeorum sed de cognatione sua
XXX Abraham aliam duxit uxorem nomine Cettharam
XXXI Haec generationes Ismahel quem genuit Agar
XXXII Generationes Isaac cui genuit Rebecca Esau et Iacob
XXXIII Isaac peregrinatur compellente fame in Gerara ad Abimelech temptaturque rex in uxore eius
XXXIIII Iurgium pastorum Abimelech et Isaac propter puteos patris sui Abraham
XXXV Apparuit autem d(eu)s Isaac confortans eum et aedificauit ibi altare d(omi)no
XXXVI Isaac hortatur filium suum Esau ut de uenatione eius offerat ei
XXXVII Uocauit itaque Isaac Iacob et benedixit dicens ne acciperet uxorem de filiabus Chananeorum
XXXVIII Uisio quam uidit Iacob pergens ad Laban destinatus ab Isaac patre suo ubi filios procreauit duodecim
XXXVIIII Regressio Iacob cum filiis et peculio ad patrem suum
XL Praeces et munera dirigit ad Esau fratrem suum
XLI Temptat Iacob angelus d(omi)ni uires corporis cui et neruum femoris tetigit in signo
XLII Filia Iacob et Liae Dina cum passa est a filio regis regionis illius Sichem nomine filius Emor heuei
XLIII Uoce d(omi)ni admonetur Iacob facere altare in Bethel qui conuocata omni domo sua ait abicite deos alienos ibi enim apparuit ei cum fugeret fratrem suum
XLIIII Apparuit iterum d(eu)s Iacob cui et nomen mutauit dicens Is(rae)l erit nomen tuum ibi obiit Rahel
XLV Filii Iacob XII quidem qua matre nascerentur indicatur et obitus Isaac CLXXX annoru(m)
XLVI Generationes Esau describsit
XLVII Reges qui regnauerunt in terra Edom et nomina Esau in cognationib(us) et locis et uocabulis suis ipse est Esau pater Idumeorum
XLVIII Ioseph accusat fratres suos Iacob p(at)ri suo
XLVIIII Ioseph fratrib(us) suis somnium referet et quod in odium fratrib(us) uenerit
L Aliud quoque uidit somnium Ioseph quod audiens pater in silentium ei inposuit
LI Ioseph uenundatus a fratrib(us) Madianitis ductus est in Aegyptum
LII Thamar uxor Her quae post obitum fratrum etiam cum patre ipsorum Iudas se miscuit
LIII Ad ordinem redit scriptura ut illa narraret de Ioseph
LIIII Duor(um) seruis regis Aegypti in carcere trasis cum Ioseph somnium quem uiderunt disputat
LV Somnia Pharaonis Ioseph exponit
LVI Duo filii qui nati sunt Ioseph in Aegyptum
LVII Fratres Ioseph cum aliis qui pergebant ad emendum frumentum ingressi sunt in Aegyptum quos agnouit Ioseph fratres
LVIII Agnitis fratrib(us) suis Ioseph commotus miseratione fleuit
LVIIII Nomina filiorum Is(rae)l qui ingressi sunt in Aegyptum
LX Nuntiatum est Ioseph q(uo)d infirmaretur pater eius
LXI Praecepit Iacob filiis suis dicens congregamini et adnuntiem uobis uentura
LXII Obitus Iacob quem sepelierunt Ioseph cum fratrib(us) suis
LXIII Orditur Ioseph fratres suos dicens uisitauit uos d(omi)n(u)s et ascendere faciet de Aegypto auferetique ossa mea uobiscum

Folio 10r - Genèse

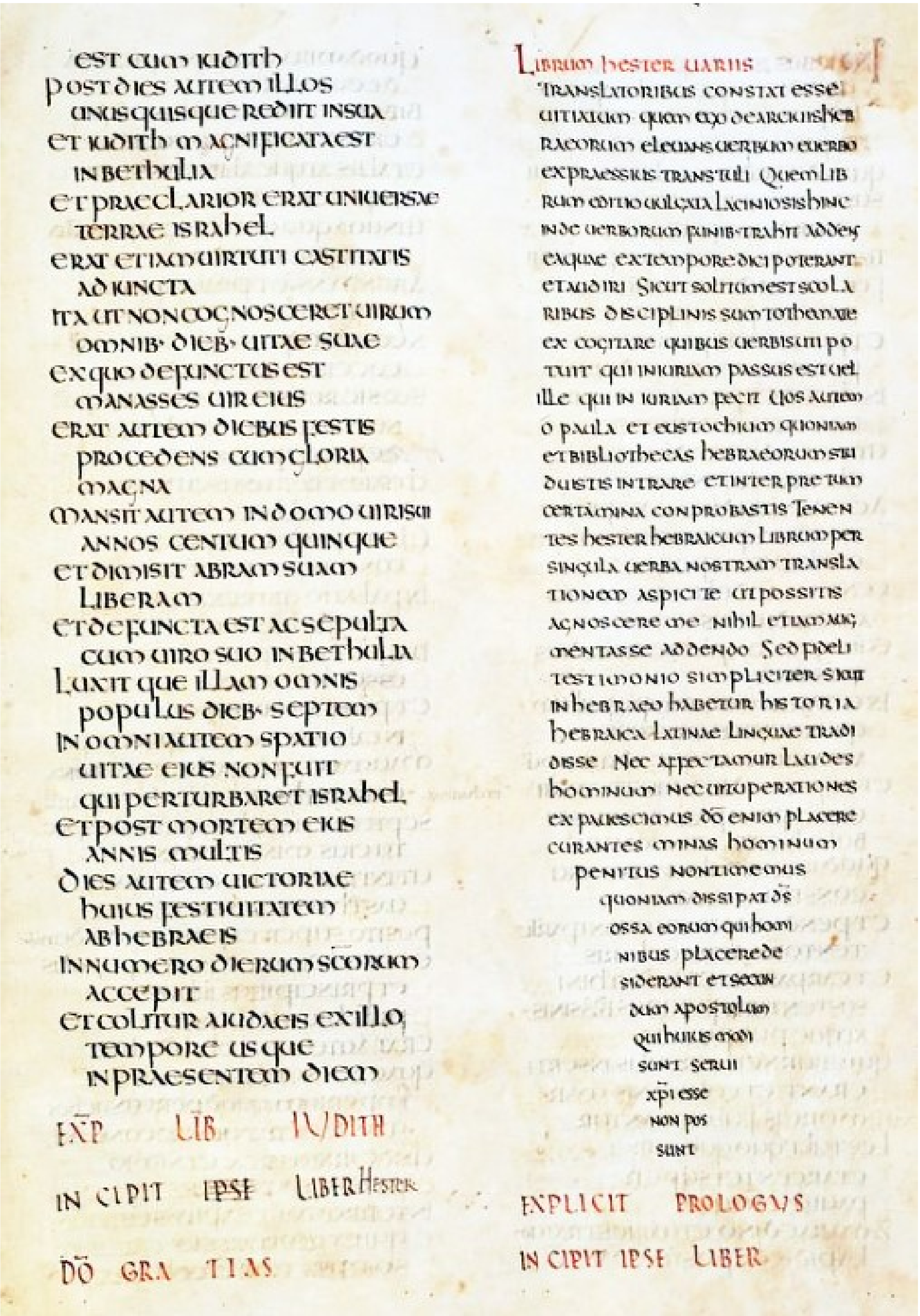
est cum iudith
post dies autem illos
unusquisque rediit in sua
et iudith magnificata est
in bethulia
et praeclarior erat universae
terrae israhel
erat etiam virtuti castitatis
adiuncta
ita ut non cognosceret virum
omnib· dieb· vitae suae
ex quo defunctus est
manasses vir eius
erat autem diebus festis
procedens cum gloria
magna
mansit autem in domo viri sui
annos centum quinque
et dimisit abram suam
liberam
et defuncta est ac sepulta
cum viro suo in bethulia
luxitque illam omnis
populus dieb· septem
in omni autem spatio
vitae eius non fuit
qui perturbaret israhel
et post mortem eius
annis multis
dies autem victoriae
huius festivitatem
ab hebraeis
in numero dierum scorum
accepit
et colitur a iudaeis ex illo
tempore usque
in praesentem diem
EXP LIB IUDITH
IN CIPIT IPSE LIBER HESTER
DO GRA TIAS

Librum hester variis
translatoribus constat esse
vitiatum quem ego de archivis he
braeorum elevans verbum e verbo
expressius transtuli Quem lib
rum editio vulgata laciniosis hinc
inde verborum funib· trahit addens
ea quae ex tempore dici poterant
et audiri Sicut solitum est scola
ribus disciplinis sumpto themate
excogitare quibus verbis uti po
tuit qui iniuriam passus est vel
ille qui iniuriam fecit Vos autem
o paula et eustochium quoniam
et bibliothecas hebraeorum stu
duistis intrare et inter pretum
certamina conprobastis tenen
tes hester hebraicum librum per
singula verba nostram transla
tionem aspicite ut possitis
agnoscere me nihil etiam aug
mentasse addendo sed fideli
testimonio simpliciter sicut
in hebraeo habetur historia
hebraica latinae linguae tradi
disse Nec affectamus laudes
hominum nec vituperationes
expavescimus do enim placere
curantes minas hominum
penitus non timemus
quoniam dissipat ds
ossa eorum qui homi
nibus placere de
siderant et secun
dum apostolum
qui huius modi
sunt servi
xpi esse
non pos
sunt
EXPLICIT PROLOGUS
IN CIPIT IPSE LIBER

Folio 720r – Fin du Livre de Judith ; début du Livre d'Esther

Folio 796v – Christ en majesté entouré des quatre Evangélistes

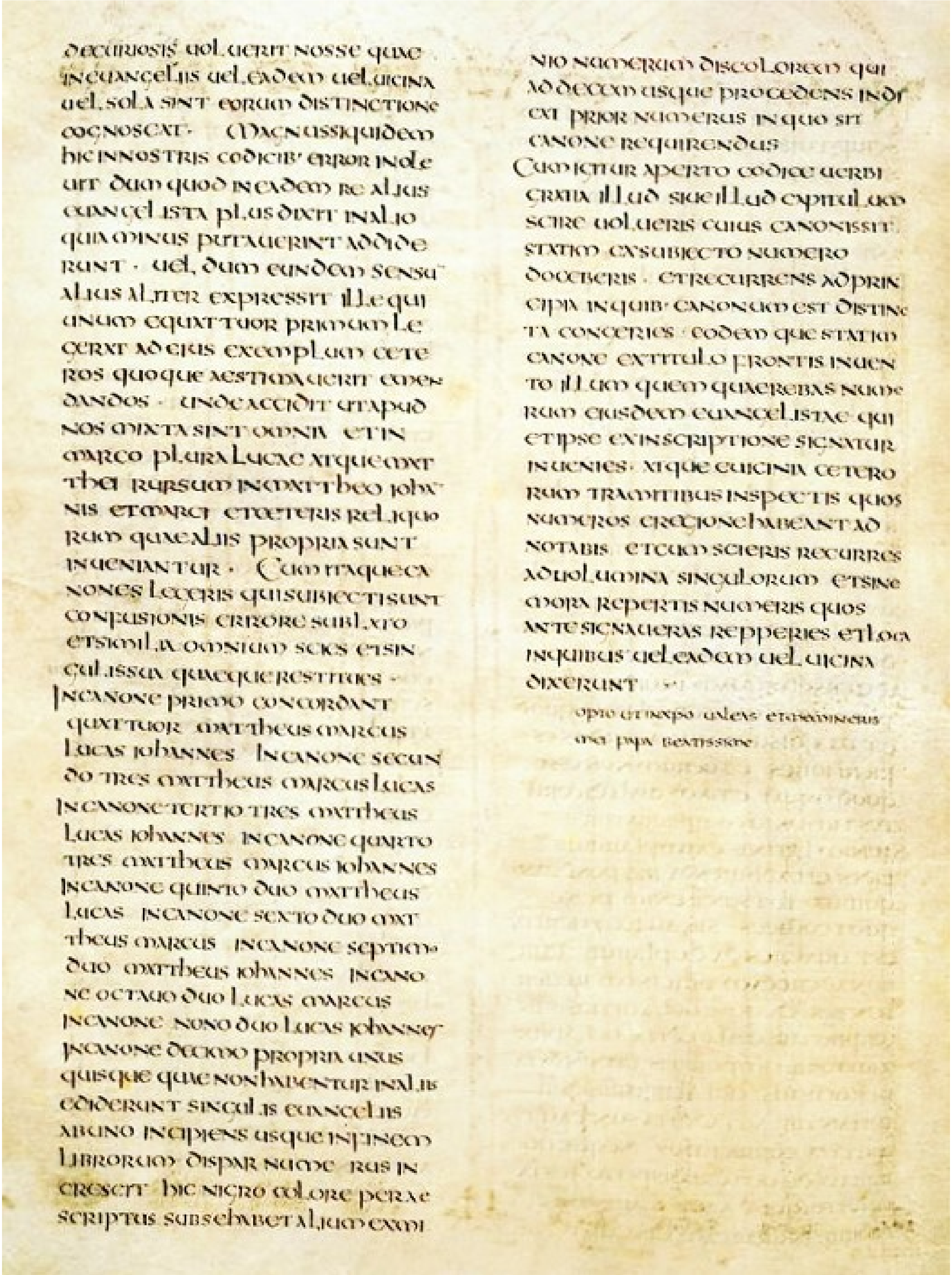

decuriosis uoluerit nosse quae in euangeliis uel eadem uel uicina uel sola sint eorum distinctione cognoscat. Magnus siquidem hic in nostris codicib' error inoleuit dum quod in eadem re alius euangelista plus dixit in alio quia minus putauerint addiderunt. uel dum eundem sensum alius aliter expressit ille qui unum e quattuor primum legerat ad eius exemplum ceteros quoque aestimauerit emendandos. unde accidit ut apud nos mixta sint omnia et in marco plura lucae atque matthei rursum in mattheo iohannis et marci et ceteris reliquorum quae aliis propria sunt inueniantur. Cum itaque canones legeris qui subiecti sunt confusionis errore sublato et similia omnium scies et singulis sua quaeque restitues.

In canone primo concordant quattuor mattheus marcus lucas iohannes. In canone secundo tres mattheus marcus lucas. In canone tertio tres mattheus lucas iohannes. In canone quarto tres mattheus marcus iohannes. In canone quinto duo mattheus lucas. In canone sexto duo mattheus marcus. In canone septimo duo mattheus iohannes. In canone octauo duo lucas marcus. In canone nono duo lucas iohannes. In canone decimo propria unusquisque quae non habentur in aliis ediderunt singulis euangeliis ab uno incipiens usque in finem librorum dispar numerus increscit. hic nigro colore perscriptus sub se habet alium ex minio numerum discolorem qui ad decem usque procedens indicat prior numerus in quo sit canone requirendus.

Cum igitur aperto codice uerbi gratia illud siue illud capitulum scire uolueris cuius canonis sit statim ex subiecto numero doceberis. et recurrens ad principia in quibus canonum est distincta congeries eodemque statim canone ex titulo frontis inuento illum quem quaerebas numerum eiusdem euangelistae qui et ipse ex inscriptione signatur inuenies. atque e uicina ceterorum tramitibus inspectis quos numeros e regione habeant adnotabis et cum scieris recurres ad uolumina singulorum et sine mora repertis numeris quos ante signaueras repperies et loca in quibus uel eadem uel uicina dixerunt.

opto ut in xpo ualeas et memineris mei papa beatissime

Folio 797v – Fin de l'Ancien Testament

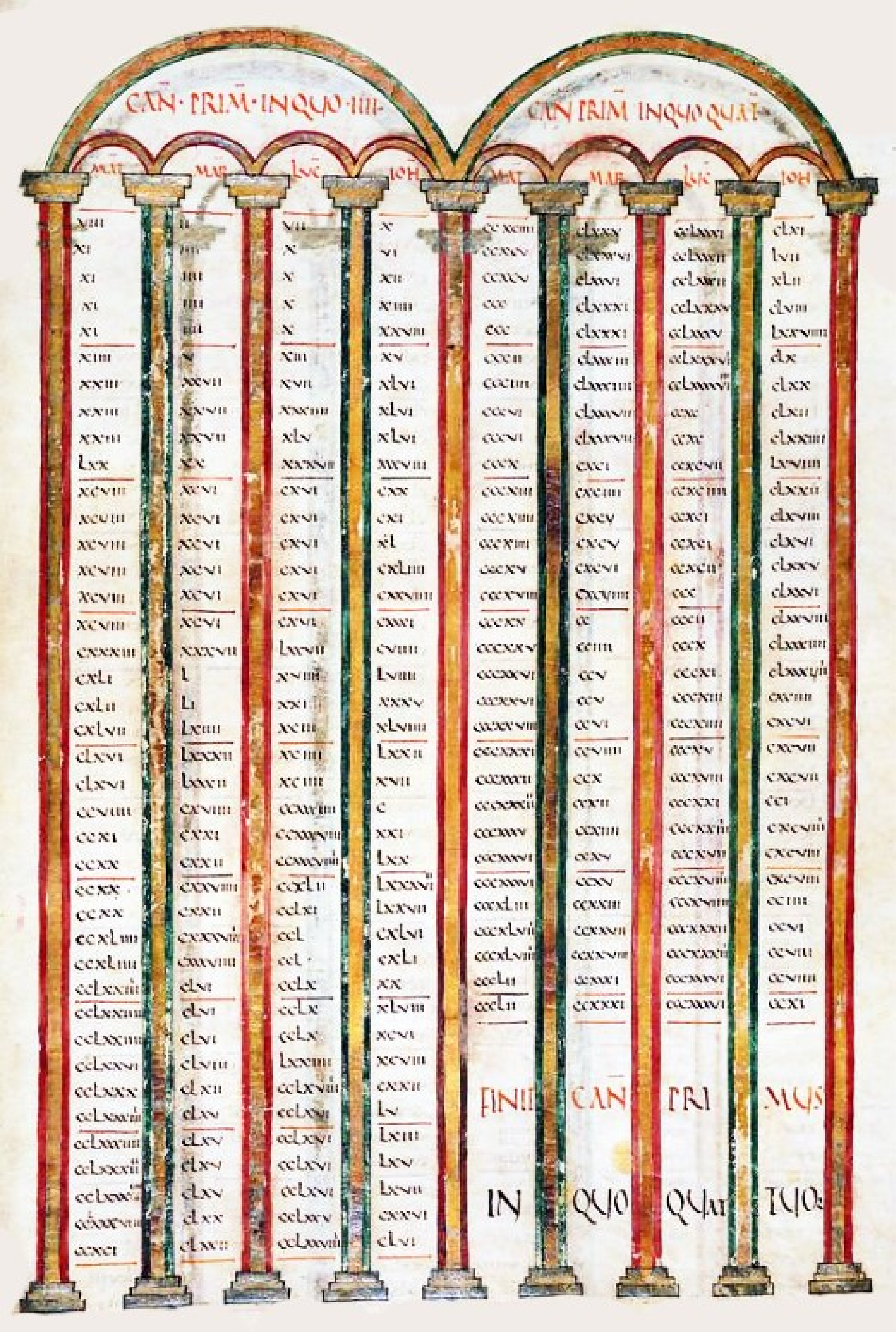

Folio 798r – Premier Canon

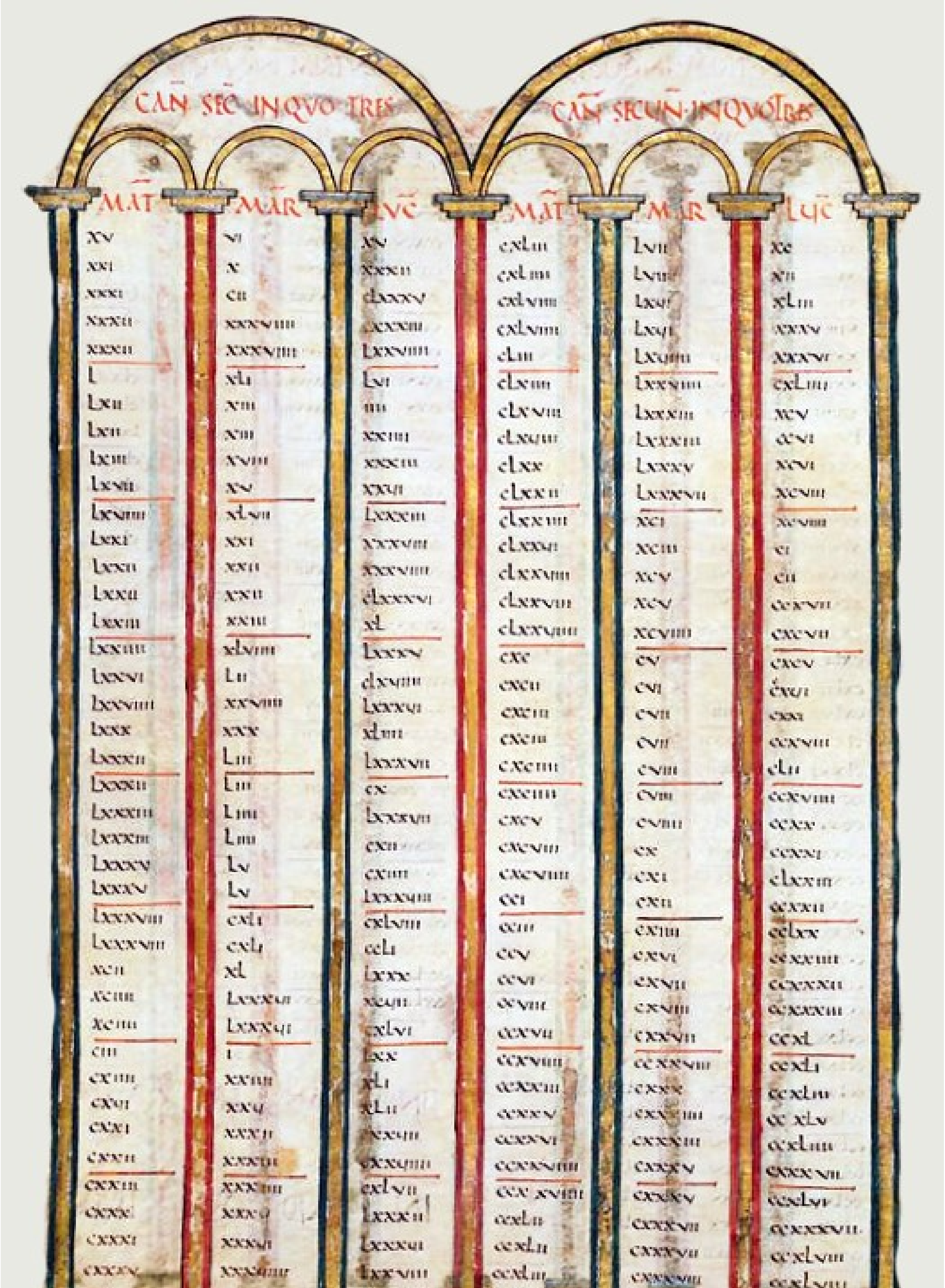

Folio 798v – Deuxième Canon

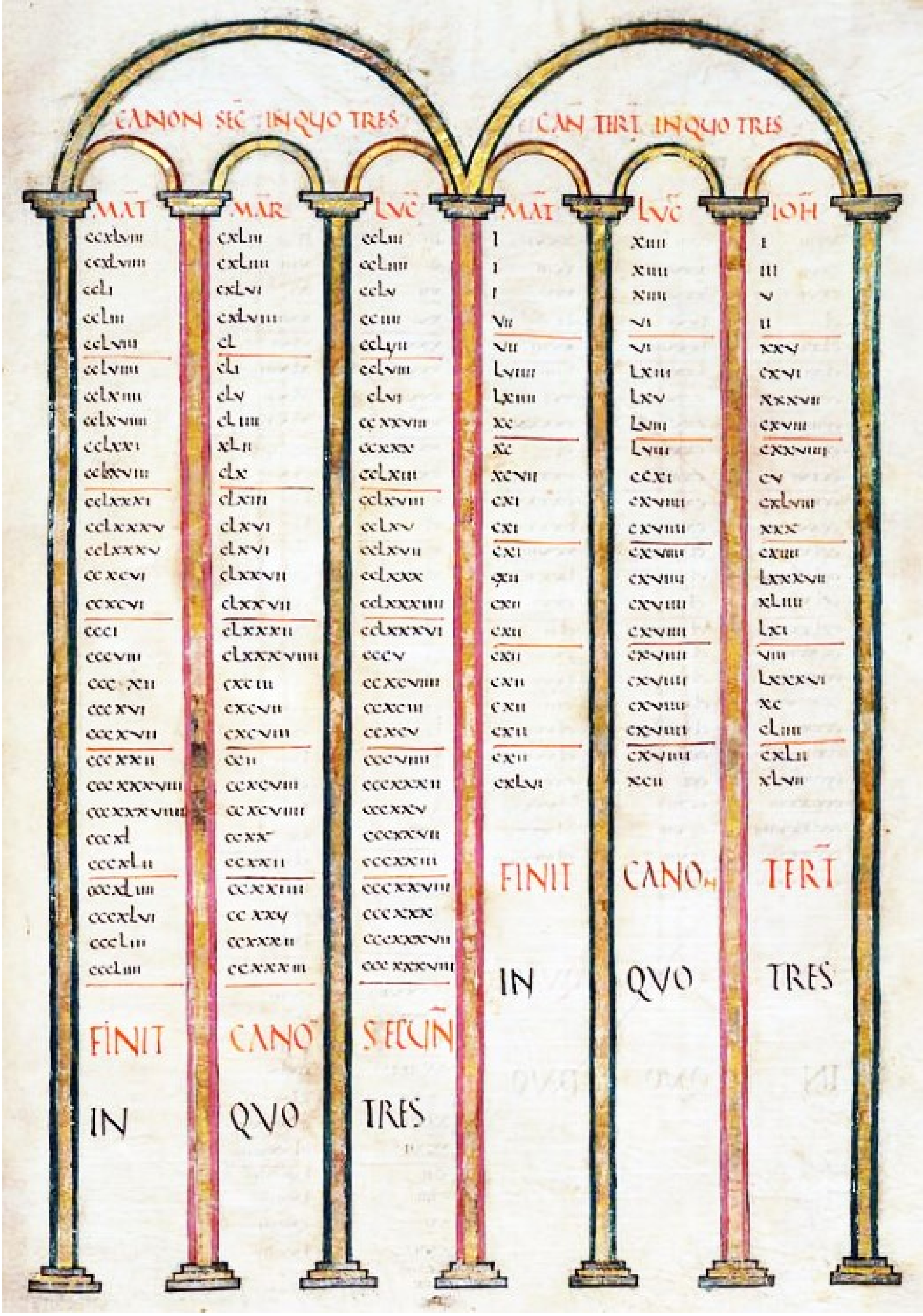

CANON SEC IN QUO TRES

MAT	MAR	LUC
ccxlvii	cxlii	ccliii
ccxlviii	cxliii	ccliiii
ccli	cxlvi	cclv
cclii	cxlviii	cciiii
cclvii	cl	cclvii
cclviii	cli	cclviii
cclxiii	clv	clvi
cclxviii	cliiii	cc xxviii
cclxxi	xlii	ccxxx
cclxxviii	clx	cclxiii
cclxxxi	clxiii	cclxviii
cclxxxv	clxvi	cclxv
cclxxxv	clxvi	cclxvii
cc xcvi	clxxvii	cclxxx
ccxcvi	clxxvii	cclxxxiiii
ccci	clxxxii	cclxxxvi
cccviii	clxxxviiii	cccv
ccc xii	cxciii	cc xcviii
ccc xvi	cxcvii	ccxciii
cccxvii	cxcviii	ccxcv
ccc xxii	ccii	cccviiii
ccc xxxviii	ccxcviii	cccxxxii
cccxxxviii	cc xcviii	cccxxv
cccxl	ccxx	cccxxvii
cccxlii	ccxxii	cccxxviii
cccxliiii	ccxxiiii	cccxxviii
cccxlvi	cc xxv	cccxxx
cccliii	ccxxxii	cccxxxvii
cccliiii	ccxxxiii	ccc xxxviii

FINIT CANO SECUN IN QUO TRES

CAN TERT IN QUO TRES

MAT	LUC	IOH
i	xiii	i
i	xiiii	iii
i	xiiii	v
vii	vi	ii
vii	vi	xxv
lviii	lxiii	cxvi
lxiiii	lxv	xxxvii
xc	lviii	cxvii
xc	lviii	cxxviiii
xcvii	ccxi	cv
cxi	cxviiii	cxlvii
cxi	cxviiii	xxx
cxi	cxviiii	cxiii
ꝗxii	cxviiii	lxxxvii
cxii	cxviiii	xliiii
cxii	cxviiii	lxi
cxii	cxviiii	viii
cxii	cxviiii	lxxxvi
cxii	cxviiii	xc
cxii	cxviiii	cliiii
cxii	cxviiii	cxlii
cxlvi	xcii	xlvii

FINIT CANON TERT IN QUO TRES

Folio 799r – Troisième Canon

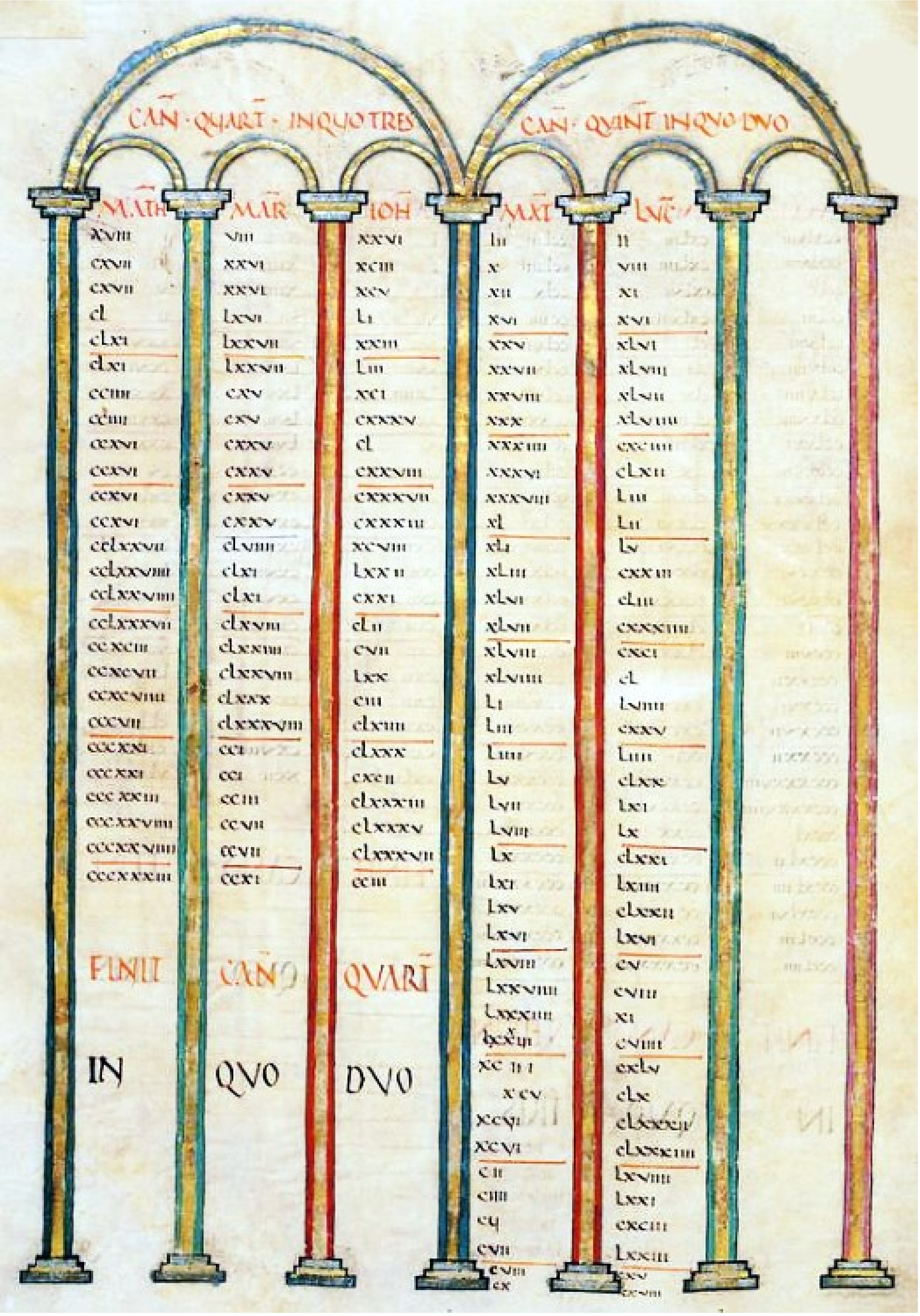
CAN. QUART. IN QUO TRES

MATH	MAR	IOH
xviii	viii	xxvi
cxvii	xxvi	xciii
cxvii	xxvi	xcv
cl	lxvi	li
clxi	lxxvii	xxiii
clxi	lxxvii	liii
cciiii	cxv	xci
cciiii	cxv	cxxxv
ccxvi	cxxv	cl
ccxvi	cxxv	cxxviii
ccxvi	cxxv	cxxxvii
ccxvi	cxxv	cxxxiii
cclxxvii	clviii	xcviii
cclxxviii	clxi	lxxii
cclxxviiii	clxi	cxxi
cclxxxvii	clxviii	clii
ccxciii	clxxiii	cvii
ccxcvii	clxxviii	lxx
ccxcviii	clxxx	ciii
cccvii	clxxxviii	clxiii
cccxxi	cci	clxxx
cccxxi	cci	cxcii
cccxxiii	cciii	clxxxiii
cccxxviii	ccvii	clxxxv
cccxxviiii	ccvii	clxxxvii
cccxxxiii	ccxi	cciii

FINIT CANO QUART

IN QUO DUO

CAN. QUINT IN QUO DUO

MAT	LUC
lii	ii
x	viii
xii	xi
xvi	xvi
xxv	xlvi
xxvii	xlviii
xxviii	xlvii
xxx	xlviiii
xxxiii	cxciiii
xxxvi	clxii
xxxviii	liii
xl	lii
xli	lv
xliii	cxxiii
xlvi	cliii
xlvii	cxxxiiii
xlviii	cxci
xlviiii	cl
li	lviiii
liii	cxxv
liiii	liiii
lv	clxx
lvii	lxi
lviii	lx
lx	clxxi
lxi	lxiiii
lxv	clxxii
lxvi	lxvi
lxviii	cv
lxxviiii	cviii
lxxxiii	xi
lxxxiii	cviiii
xciii	cxlv
xcv	clx
xcvi	clxxxii
xcvi	clxxxiiii
cii	lxviiii
ciii	lxxi
cv	cxciii
cvii	lxxiii
cviii	cxv
cx	cxviii

Folio 799v – Quatrième Canon

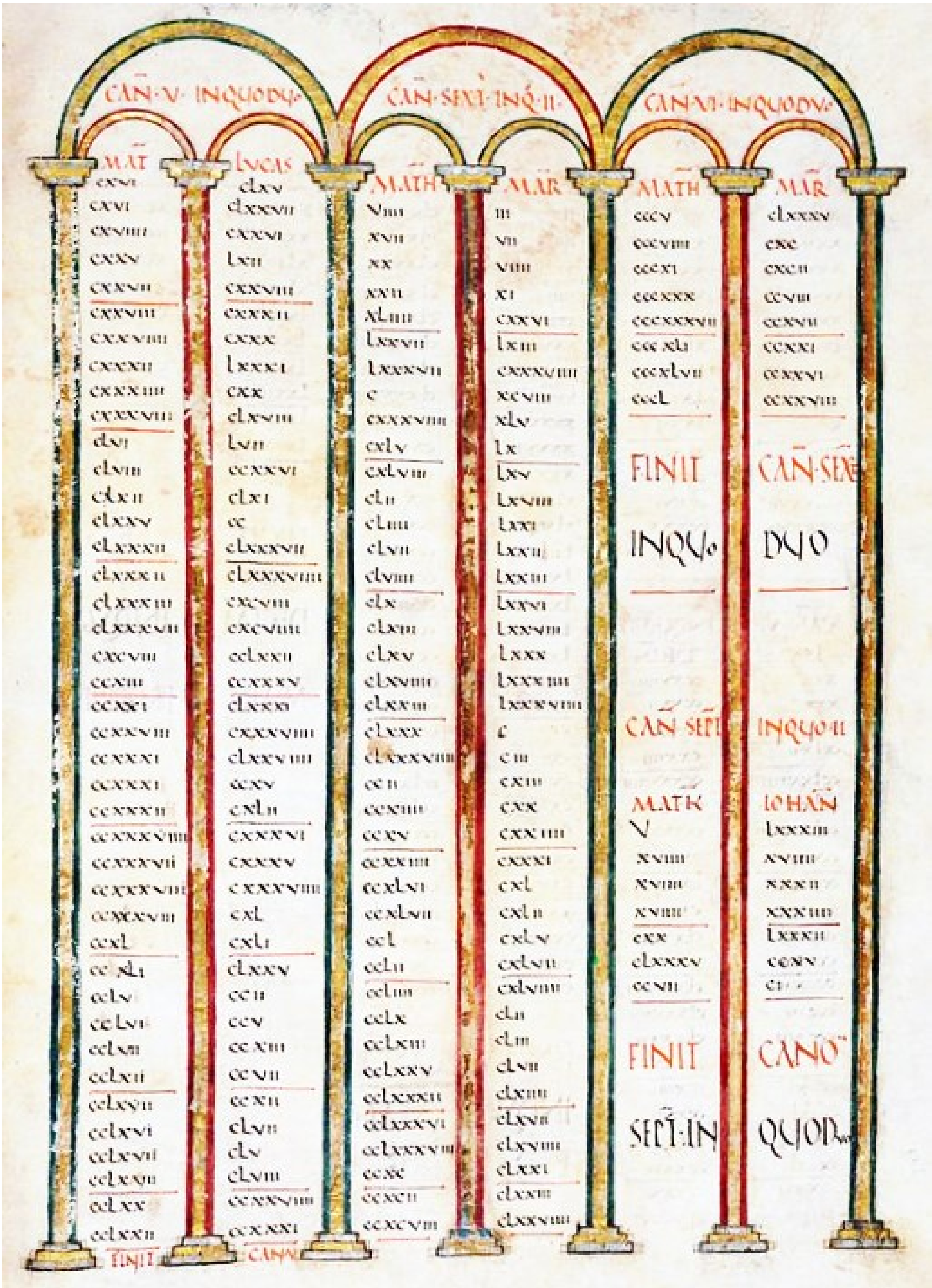

Folio 800 r – Cinquième Canon

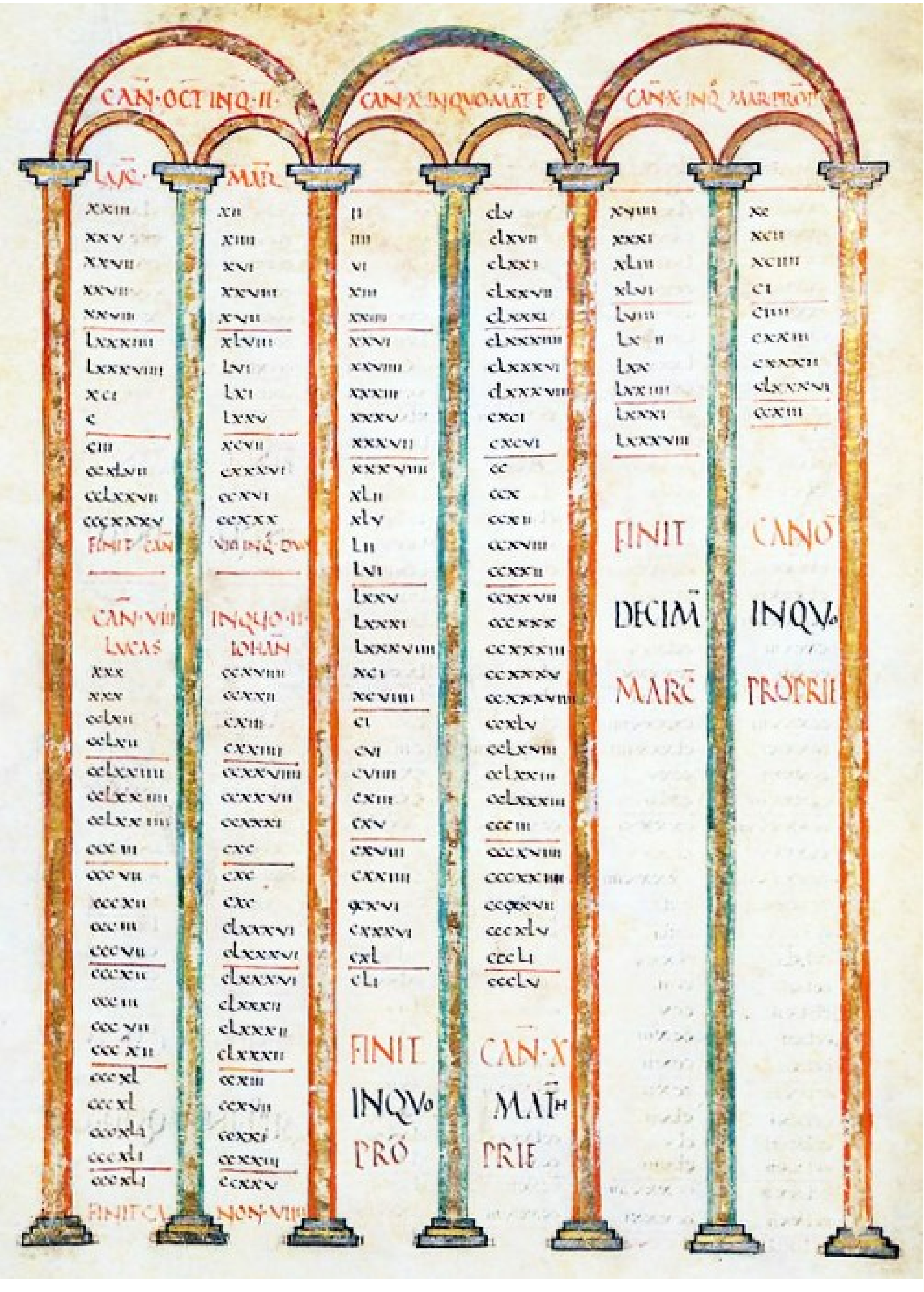

Folio 800 – Sixième Canon

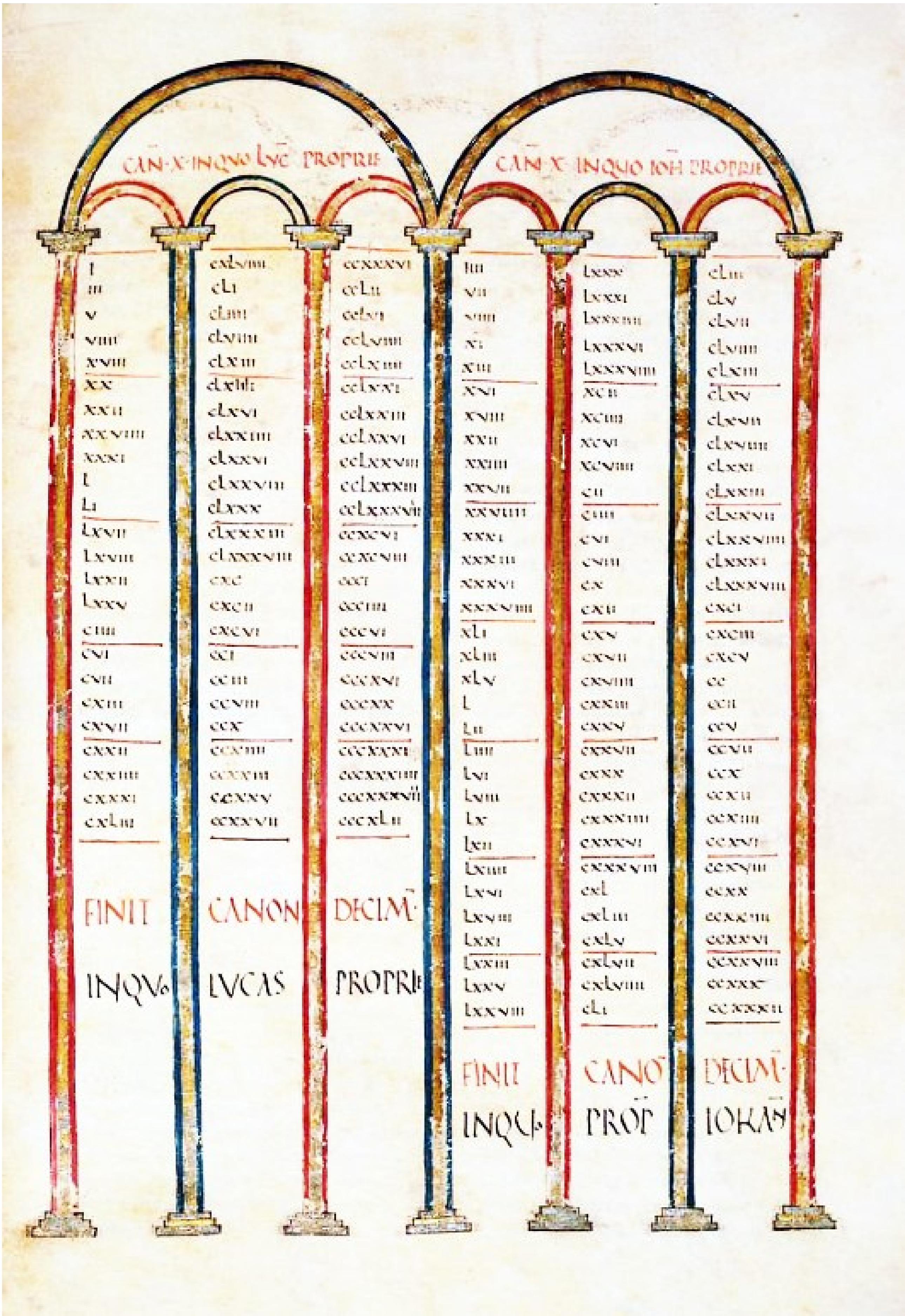

CAN · X · IN QUO LUC PROPRIE

i	cxlviii	ccxxxvi
iii	cli	cclii
v	cliiii	cclvi
viii	clviiii	cclviii
xviii	clxiii	cclxiii
xx	clxiiii	cclxxi
xxii	clxvi	cclxxiii
xxviiii	clxxiiii	cclxxvi
xxxi	clxxvi	cclxxviii
l	clxxviii	cclxxxiii
li	clxxx	cclxxxvii
lxvii	clxxxiii	ccxcvi
lxviii	clxxxviii	ccxcviii
lxxii	cxc	ccci
lxxv	cxcii	ccciiii
ciiii	cxcvi	cccvi
cvi	cci	cccviii
cvii	cciii	cccxvi
cxiii	ccviii	cccxx
cxvii	ccx	cccxxvi
cxxii	ccxiiii	cccxxxi
cxxiiii	ccxxiii	cccxxxiiii
cxxxi	ccxxv	cccxxxvii
cxliii	ccxxvii	cccxlii

FINIT CANON DECIM·
IN QUO LUCAS PROPRIE

CAN X IN QUO IOH PROPRIE

iiii	lxxx	cliii
vii	lxxxi	clv
viiii	lxxxiiii	clvii
xi	lxxxvi	clviii
xiii	lxxxviii	clxiii
xvi	xcii	clxv
xviii	xciiii	clxvii
xxii	xcvi	clxviii
xxiiii	xcviii	clxxi
xxvii	cii	clxxiii
xxviiii	ciiii	clxxvii
xxxi	cvi	clxxviii
xxxiii	cviii	clxxxi
xxxvi	cx	clxxxviii
xxxviii	cxii	cxci
xli	cxv	cxciii
xliii	cxvii	cxcv
xlv	cxviiii	cc
l	cxxiii	ccii
lii	cxxv	ccv
liiii	cxxvii	ccvii
lvi	cxxx	ccx
lviii	cxxxii	ccxii
lx	cxxxiiii	ccxiiii
lxii	cxxxvi	ccxvi
lxiiii	cxxxviii	ccxviii
lxvi	cxl	ccxx
lxviii	cxliii	ccxxiii
lxxi	cxlv	ccxxvi
lxxiii	cxlvii	ccxxviii
lxxv	cxlviii	ccxxx
lxxviii	cli	ccxxxii

FINIT CANON DECIM·
IN QUO PROP IOHAN

Folio 801r – Septième Canon

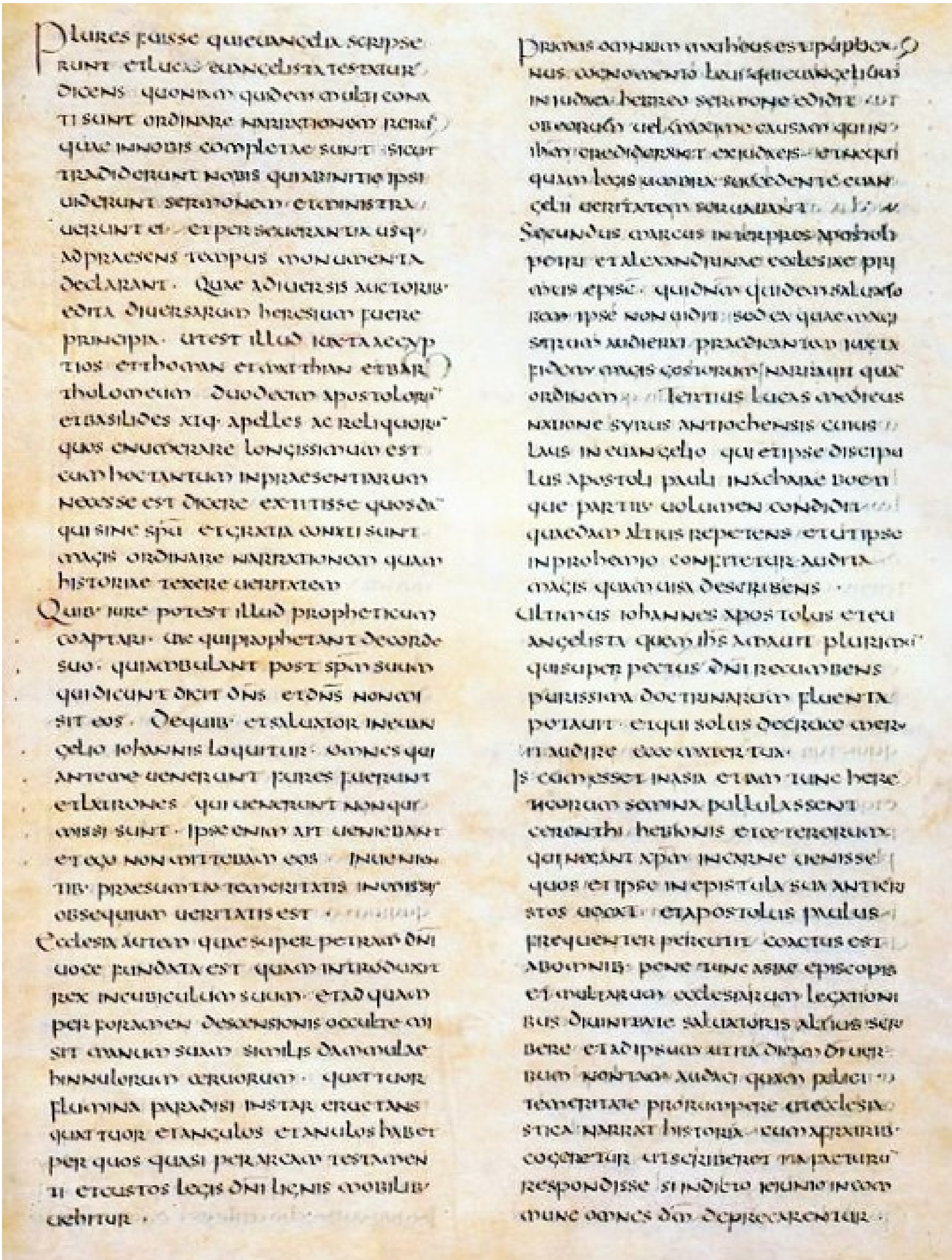
Plures fuisse qui euangelia scripse
runt et lucas euangelista testatur
dicens quoniam quidem multi cona
ti sunt ordinare narrationem rerum
quae in nobis completae sunt sicut
tradiderunt nobis qui ab initio ipsi
uiderunt sermonem et ministra
uerunt ei et perseuerantia usque
ad praesens tempus monumenta
declarant. Quae a diuersis auctorib(us)
edita diuersarum heresium fuere
principia. ut est illud iuxta aegyp
tios et thomam et mathiam et bar
tholomeum duodecim apostolorum
et basilides atq(ue) apelles ac reliquorum
quos enumerare longissimum est
cum hoc tantum in praesentiarum
necesse est dicere extitisse quosdam
qui sine spiritu et gratia conati sunt
magis ordinare narrationem quam
historiae texere ueritatem
Quibus iure potest illud propheticum
coaptari uae qui prophetant de corde
suo qui ambulant post spiritum suum
qui dicunt dicit dominus et dominus non mi
sit eos. De quibus et saluator in euan
gelio iohannis loquitur omnes qui
ante me uenerunt fures fuerunt
et latrones qui uenerunt non qua(si)
missi sunt. Ipse enim ait ueniebant
et ego non mittebam eos. In uenien
tib(us) praesumptio temeritatis in missis
obsequium ueritatis est.
Ecclesia autem quae super petram domini
uoce fundata est quam introduxit
rex in cubiculum suum et ad quam
per foramen descensionis occulte mi
sit manum suam similis dammulae
hinnuloque ceruorum quattuor
flumina paradisi instar eructans
quattuor et angulos et anulos habet
per quos quasi arca testamen
ti et custos legis domini lignis mobilib(us)
uehitur.
Primus omnium matheus est publicanus co
gnomento leui qui euangelium
in iudaea hebreo sermone edidit ut
ob eorum uel maxime causam qui in
ihm crediderant ex iudaeis et nequa
quam legis umbra succedente euan
gelii ueritatem seruabant.
Secundus marcus interpres apostoli
petri et alexandrinae ecclesiae pri
mus episcopus qui dominum quidem saluato
rem ipse non uidit sed ea quae magi
strum audierat praedicantem iuxta
fidem magis gestorum narrauit quam
ordinem.
Tertius lucas medicus
natione syrus antiochensis cuius
laus in euangelio qui et ipse discipu
lus apostoli pauli in achaiae boeotiae
que partibus uolumen condidit
quaedam altius repetens et ut ipse
in prohemio confitetur audita
magis quam uisa describens.
Ultimus iohannes apostolus et euan
gelista quem ihs amauit plurimum
qui super pectus domini recumbens
purissima doctrinarum fluenta
potauit et qui solus de cruce meru
it audire ecce mater tua.
Is cum esset in asia et iam tunc here
ticorum semina pullularent
cerinthi hebionis et ceterorum
qui negant xpm in carne uenisse
quos et ipse in epistula sua antichri
stos uocat et apostolus paulus
frequenter percutit coactus est
ab omnib(us) paene tunc asiae episcopis
et multarum ecclesiarum legationi
bus de diuinitate saluatoris altius scri
bere et ad ipsum ut ita dicam dei uer
bum non tam audaci quam felici
temeritate prorumpere. et eccle
siastica narrat historia cum a fratrib(us)
cogeretur ut scriberet ita facturum
respondisse si indicto ieiunio in com
mune omnes deum deprecarentur.

Folio 802r – Début des Évangiles

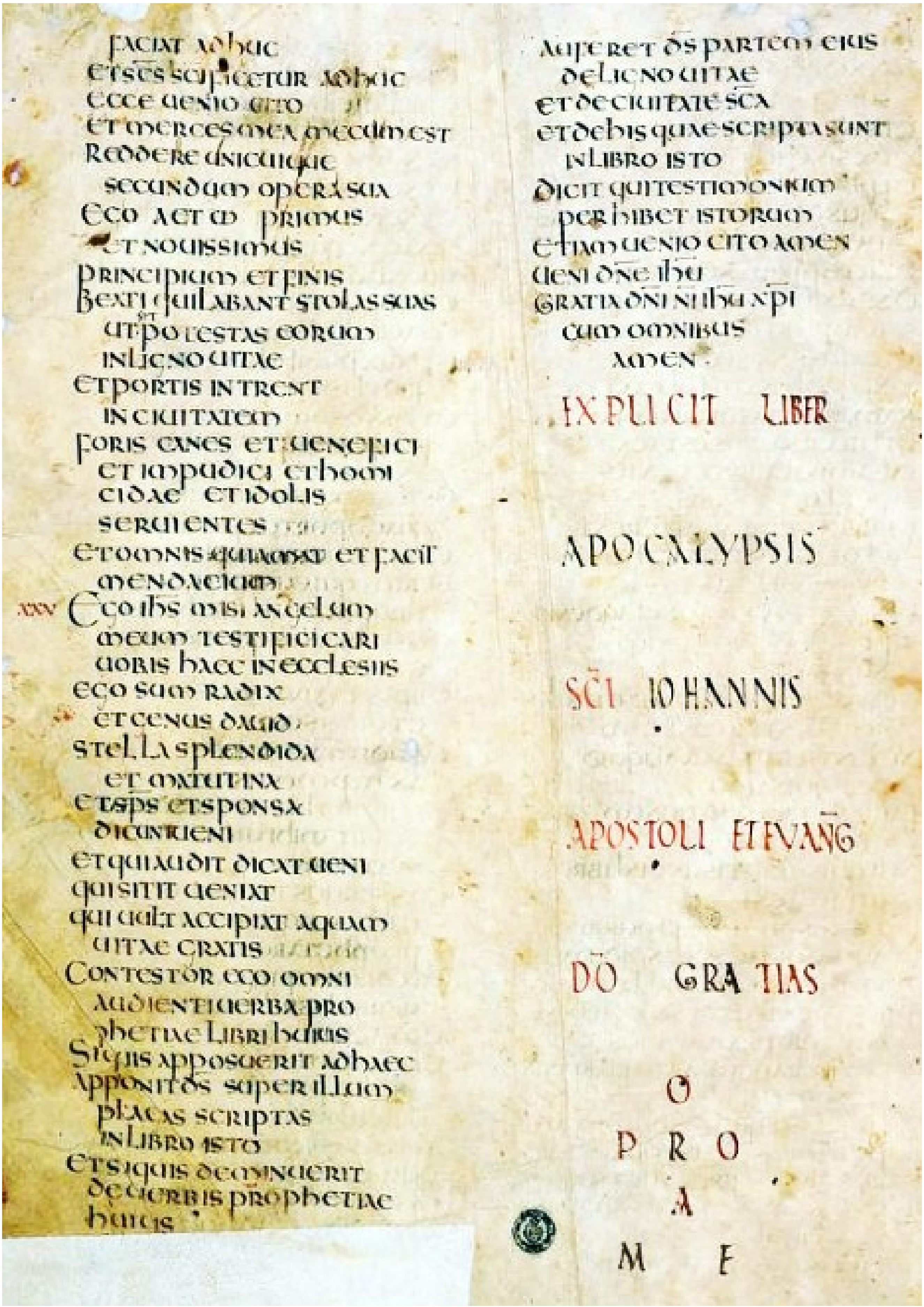

facit adhuc
et scs scificetur adhuc
ecce venio cito
et merces mea mecum est
reddere unicuique
secundum opera sua
Ego a et ω primus
et novissimus
principium et finis
beati qui lavant stolas suas
ut sit potestas eorum
in ligno vitae
et portis intrent
in civitatem
foris canes et venefici
et impudici et homi
cidae et idolis
servientes
et omnis qui amat et facit
mendacium
XXV Ego ihs misi angelum
meum testificari
vobis haec in ecclesiis
ego sum radix
et genus david
stella splendida
et matutina
et sps et sponsa
dicunt veni
et qui audit dicat veni
qui sitit veniat
qui vult accipiat aquam
vitae gratis
Contestor ego omni
audienti verba pro
phetiae libri huius
Si quis apposuerit ad haec
apponit ds super illum
plagas scriptas
in libro isto
et si quis deminuerit
de verbis prophetiae
huius
auferet ds partem eius
de ligno vitae
et de civitate sca
et de his quae scripta sunt
in libro isto
dicit qui testimonium
perhibet istorum
etiam venio cito amen
veni dne ihu
gratia dni nri ihu xpi
cum omnibus
amen.

EXPLICIT LIBER
APOCALYPSIS
SCI IOHANNIS
APOSTOLI ET EVANG
DO GRATIAS

O
P R O
A
M E

Folio 1029v et dernier – Fin de l'Apocalypse